

DE TORRE-RAMONA AL SANTUARI DE LA FONTSANTA, EL CASTELL DE SUBIRATS, CAN ROS, LA CREUETA I L'AVENC D'ORDAL (ALT PENEDE'S)

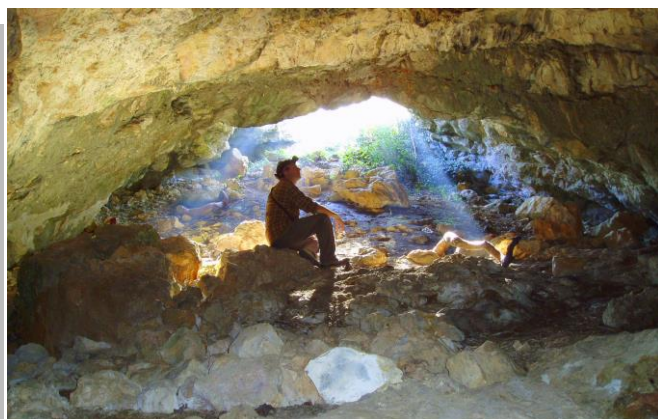
Data: DIUMENGE 16 DE MARÇ DE 2014

Hora de sortida: 2/4 de 9 DEL MATÍ (8.30 H)

Desplaçament: AMB COTXES PARTICULARS

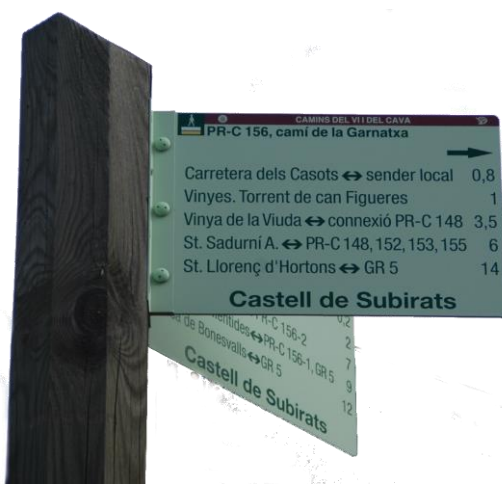
Lloc de sortida: APARCAMENT MC DONALDS

Coordinadors de la sortida: Joan Raventós i Queti Vinyals (tel. 696373454)

Horaris previstos:

- 08.30 h** - Sortida amb els cotxes des de Vilanova (aparcament Mc Donalds, ronda Europa).
- 09.00 h** - Arribada a Torre-ramona (Subirats).
- 09.15 h** - Inici de l'excursió.
- 10.00 h** - Arribada al santuari de la Font Santa i castell de Subirats. Esmorzar.
- 10.30 h** - Sortida del castell de Subirats.
- 11.30 h** - Can Ros.
- 12.15 h** - Cim de la Creueta.
- 12.30 h** - Cova-avenc d'Ordal. Visita a l'interior.
- 13.00 h** - Sortida de la cova-avenc d'Ordal.
- 13.40 h** - Castell de Subirats.
- 14.00 h** - Arribada a Torre-ramona.

Resum de l'itinerari:

Torre-ramona - Santuari de la Font Santa i Castell de Subirats - Can Ros - La Creueta - Avenc d'Ordal - Castell de Subirats - Torre-ramona. **Longitud:** 8,5 km aprox. **Desnivell:** 400 m.

Opció Menuts: Santuari de la Font Santa i Castell de Subirats - Can Ros - La Creueta - Avenc d'Ordal - Castell de Subirats. **Longitud:** 6,3 km aprox. **Desnivell:** 250 m.

COM ARRIBAR A TORRE-RAMONA:

De Vilanova a Vilafranca per la C-15. Sortim a Vilafranca-sud. Prenem l'autopista AP-7 en direcció a Barcelona. Sortim de l'AP-7 a Sant Sadurní d'Anoia (tram gratuït). Després dels peatges, en una rotonda (amb una ampolla de cava al mig) girem a mà esquerra, direcció Sant Sadurní. Nova rotonda: anem recte per la BV-2244. Prop del nucli urbà de Sant Sadurní, prenem a mà dreta la C-243b, direcció Gelida. Quan passem per sobre la via del tren i per sota l'autopista, i fem una corba tancada a mà esquerra, compte!, perquè tot seguit trobem a mà dreta l'aparcament de Torre-ramona. De l'aparcament, cal pujar a peu per uns esglaons fins a la placeta on hi ha la seu de la Confraria del Cava, punt d'inici de l'excursió.

Per als qui vagin directament al castell de Subirats: en sortir de l'autopista, després dels peatges de Sant Sadurní, en la primera rotonda cal anar a mà dreta (BP-2427) en direcció als Casots. A l'entrada dels Casots, a l'esquerra, hi ha la pista asfaltada que us durà al castell de Subirats. Hi ha un aparcament gran.

Dificultats que hi pot haver i altres qüestions a tenir en compte:

Hi ha diversos trams de camí que són ombrejats. En aquests trams hi sol haver força humitat. Cal vigilar a no relliscar. Sortint del castell de Subirats, cal caminar uns 300 m per la carretera. Tot i que no hi acostuma a haver gaire trànsit, cal vigilar i caminar per la vora esquerra.

En entrar a la cova-avenc d'Ordal cal anar amb compte. També cal vigilar les relliscades al seu interior, perquè el terra és lleugerament inclinat cap al fons, tot i que no hi ha cap dificultat.

Al llarg de l'excursió s'ha previst fer algunes parades de REAGRUPAMENT. Cal que tothom les respecti en benefici del grup. Els adults responsables dels menors hauran de vetllar per la seva seguretat. No es pot córrer durant el trajecte. Els menors no han de passar al davant de la persona que se situarà al capdavant i que farà el guiatge de l'itinerari. Vetlleu-ho, si us plau.

Material necessari (què cal portar):

Menjar: Caldrà portar l'esmorzar (esmorzarem al recinte del santuari de la Font Santa i el castell de Subirats) i alguna cosa per picar.

Aigua: Trobareu aigua a Torre-ramona i al santuari de la Font Santa.

Roba d'abric: Com que som a ple hivern, podem trobar temperatures fredes. Porteu roba d'abric i un impermeable.

Calçat adequat: Botes de muntanya de canya mitjana o alta per protegir bé el peu i el turmell.

Documentació: Targeta federativa, document d'identitat, targeta sanitària, etc.

Altres: Porteu una llanterna o frontal per poder observar l'interior de la cova-avenc d'Ordal amb detall.

Descripció de l'itinerari:

*Extret del llibre "A peu per l'Alt Penedès", Col·lecció Azimut 61, de Cossetània Edicions, amb incorporacions posteriors.
Itinerari revisat sobre el terreny el 2 de gener de 2014.*

Aquest itinerari recorre la falda més occidental de les muntanyes d'Ordal, que estan abocades a la depressió central del Penedès per on s'esmuny el riu Anoia i per això domina àmplies panoràmiques cap a ponent i cap al nord. L'excursió s'inicia a Torre-ramona, un antic enclavament rural presidit per un edifici fortificat i per la seu de la Confraria del Cava Sant Sadurní. La ruta s'enfila pel camí del Castell i visita el conjunt monumental del santuari de la Font Santa i el castell de Subirats. Després, s'esmuny pel torrent de Subirats i pel llom d'una carena fins a la masia de can Ros, edificada en una talaia d'excepció. Un sender i un camí ample i carener situen l'excursionista al capdamunt de la Creueta, un turó cobert de pinedes situat a l'extrem occidental de la serra del Pi de Moió. Ja en ple descens, la ruta penetra en la cova-avenc d'Ordal; a l'estiu, un esplèndid refugi contra la calor. Per diversos camins la ruta acaba perdent alçària fins al castell de Subirats, on es refà el camí de Torre-ramona, que retorna l'excursionista al punt inicial d'aquesta excursió de fondes connotacions penedesenques.

Torre-ramona (150 m). Petit nucli del terme de Subirats situat sota la carena del castell de Subirats. Dóna nom al poblet un palau gòtic fortificat del s. XVI que hi ha dins el nucli, també anomenat Palau Gralla. L'edifici és de planta quadrada i té nombroses finestres d'estil gòtic amb llindes de pedra motllurada amb rostres humans als extrems. En dues de les façanes hi ha rellotges de sol del s. XVII. Davant la façana principal, amb un portal de mig punt, hi ha una plaça envoltada d'altres cases d'estil gòtic i popular i closa per un antic mur emmerletat.

Situats davant de l'edifici de la Confraria del Cava de Sant Sadurní, deixem davant nostre (E) la carretera d'accés al nucli i girem a mà dreta (S) (PR), pel xamfrà de la Confraria. Deixem Cal Tet a la nostra dreta i continuem pel camí del Castell.

Sant Joan Sesrovires. El camí passa arran de l'absis d'aquesta església. A mà dreta, marxa un carreró que voreja la façana nord del temple fins a una porta lateral i fins a la porta del cementiri, que està adossat. Aquest temple, construït cap al s. XII, està documentat el 1325. És d'una sola nau, amb volta de canó semicircular i sostre sobrealçat. Té la porta principal a la façana sud, que està coronada per un campanar d'espadanya de dos ulls.

Continuem pel camí del Castell i deixem enrere el nucli de Torre-ramona. Dalt del carener hi ha el castell de Subirats i el santuari de la Font Santa.

Sender del Castell. Passada una torre elèctrica de mitja tensió, hem de deixar el camí carreter, que continua cap a la dreta, i prendre un caminet que s'enfila a mà esquerra (S) per un marge terrós. Damunt del marge trobem una vinya. La voregem per la dreta (SW). A l'extrem de la vinya hi ha dos camins. Prenem el de mà esquerra (SE), més estret i pujador. Poc més enllà, en un altre trencall, prenem el de la dreta (SE). És l'antic camí d'accés al castell de Subirats i al santuari de la Font Santa. Anem guanyant alçada per dins d'una obaga de bosc. El camí va fent llaçades i més amunt fa un flanqueig pronunciat cap a ponent.

Santuari de la Font Santa (295 m). Hi arribem per la placeta inferior del santuari. Pugem a una altra placeta més gran. En un dels extrems hi ha un mirador vastíssim sobre la comarca, situat damunt el torrent del Salt del Llop. És fàcil veure escaladors grimpant a la cinglera que hi ha a l'altra banda del torrent. Pugem fins al peu d'una creu gòtica. Damunt nostre hi ha el santuari de la Font Santa i les restes del castell de Subirats. El santuari acull una petita comunitat de benedictines. Sota el mur nord del santuari hi ha la font Santa, situada en l'indret on abans hi havia la capella on es venerava la Mare de Déu de la Font Santa. A la part alta del santuari hi ha l'església romànica de **Sant Pere del Castell**, documentada el 1030. Va ser construïda damunt d'un altre temple més antic, segurament la capella del castell. Té una sola nau coberta amb volta de canó de perfil apuntat, amb dos arcs torals que li donen caràcter i un absis semicircular molt deformat perquè aprofita part d'un absis més petit del temple anterior al s. XI, el qual s'assenta sobre la roca mare. Al mur nord hi ha la capella del Roser, oberta al culte el 1683, i que actualment guarda la imatge de la Mare de Déu de la Font Santa. El temple va ser restaurat l'any 1973. Al costat de l'església hi ha una balconada oberta als quatre vents, d'on es pot contemplar un panorama extensíssim.

El turó que hi ha damunt l'església és ocupat per les restes del **castell de Subirats**, un dels més antics del Penedès. L'any 917 ja consta com a residència de la família vescomtal de Barcelona. Més tard va passar a mans dels Santmartí, dels Cervelló i dels Gralla, que van ser els qui van fer aixecar la Torre Ramona. Cap a mitjan del s. XVII, després de la guerra dels Segadors, una reial ordre va fer enderrocar el castell com a element defensiu. De llavors ençà, s'ha anat degradant. El baluard del castell, que té forma de nau, està mig derruït. Té un doble recinte emmurallat, dels quals el més extern és el que està en millors condicions. Presideix la carena la torre de l'homenatge, del s. X, molt modificada i malmesa, tot i que modernament s'hi han fet treballs de restauració i consolidació d'estètica dubtosa.

Anem fins a l'aparcament posterior del castell i prenem la carretera d'accés, que ens menaria al nucli dels Casots. Perdem alçada. La carretera fa un revolt tancat cap a la dreta per travessar el torrent. En aquest punt, la deixem i prenem un camí, a mà esquerra (S), que remunta el **torrent de Subirats**. De seguida passem pel costat d'un grup de roures situats al voltant d'una esplanada. Hem de continuar per un sender que segueix la llera del torrent. Llevat d'alguns arbres esparsos, la vegetació és arbustiva i es recupera lentament de la voracitat d'antics incendis.

Passat un roure isolat, el camí es bifurca. Deixem a mà esquerra (E) el sender que remunta el torrent de Subirats, i prenem el camí de la dreta (SE), que de seguida es dreça i passa per sota un altre roure isolat. Guanyem alçada per un petit fondo secundari.

Quan assolim la **carena** (345 m) trobem un trencall. Prenem el sender de mà esquerra, que s'enfila per la carena atapeïda de pins joves (E). Més amunt, el llom s'aplana i la vegetació s'esclareix. El camí es desdibuixa, però el trobem novament a la banda esquerra de la carena, i es torna a dreçar.

Camí de Can Ros. A mà esquerra (N) enllaçaríem amb el camí de baixada, per on passarem més tard. Anem a mà dreta (S) i perdem alçada amb suavitat. Poc més avall, trobem un trencall de camins proper al Maset de Can Ros. Deixem el camí de l'esquerra (SE), que es va enfilant, i prenem el que baixa cap a la dreta. Poc més avall deixem a mà dreta el camí d'accés al Maset. La pista és ampla i va superant alguns petits torrents, per una obaga de bosc. Ens acostem a una casa pel costat d'una vinya.

Can Ros (401 m). Per sota la façana de ponent, amb finestres gòtiques treballades, accedim a l'era de la masia. És una veritable llàstima que aquest antic casalot s'hagi anat degradant, però actualment hi fan treballs de restauració i hi han fet arribar una línia elèctrica. El cos principal, d'estil basilical, és al nord. Té un portal de mig punt adovellat i finestres llindades de pedra. La casa està situada en un indret de privilegi que domina tota la depressió penedesenca i les muntanyes del nord del país.

Anem enrere fins a la primera corba a mà esquerra, on deixem la pista i ens enfilem per un camí que de seguida es bifurca. Deixem la branca de la dreta, ampla, i continuem en la mateixa direcció que dúiem, paral·lels a la pista que tenim sota nostre. El caminet va guanyant alçada suaument per un bosc de pins i alzines. El sòl és de rocallís en diversos trams. Poc més amunt, el sender es dreça i es va enfilant cap a la **serra del Pi de Moió**. Al cap d'una estona, deixem un sender que marxa a l'esquerra, baixador, i nosaltres continuem pujant sense pausa.

Camí carener de la Creueta. Anem a mà esquerra (E) i poc més amunt passem per sota una línia elèctrica. Deixem camins a dreta i esquerra i continuem pel principal, carener, avançant cap a un turó d'on sobresurten unes antenes. El camí va guanyant alçada i entra a la pineda.

Turó de la Creueta (528 m). Hi trobem dues grans antenes de telecomunicacions. A la dreta del camí hi ha una fita de pedres que marca el cim. És el punt més alt de l'itinerari i el que ens ofereix menys panoràmica, perquè es tracta d'un turó molt planer cobert de pins. Aquest turó forma part de la serra del Pi de Moiò, que cavalca cap a llevant i s'uneix amb el Montcau i el puig d'Agulles.

Continuem pel camí, que ara perd alçada cap a llevant (E). Al capdavant, trobem un camí més ample i planer que ens travessa. El seguim cap a l'esquerra (W). Al cap de pocs metres, l'hem de deixar i girar més a l'esquerra (S) cap a l'interior d'un clot.

Avenc d'Ordal (514 m). És més aviat una cova, en pendent cap al nord, que té la boca enclotada. Hi podem accedir fàcilment pel cantó sud. El sòl fa pendent cap a l'interior d'una gran sala que té uns quinze metres d'amplada, trenta-sis de longitud i una profunditat de deu. Només trenca la solitud d'aquest cau el so opac de les gotes d'aigua que van caient del sostre. Val la pena observar les concrecions calcàries del sostre guarnides de menudes gotes d'aigua que llueixen amb la llum de les llanternes.

Sortim de la cova i ens situem a peu de camí. Continuem en la direcció que dúiem (W), seguint els senyals del PR-C 156 o Camí de la Garnatxa. Comencem a perdre alçada. Més avall deixem alguns camins a dreta i esquerra. A mesura que baixem, el panorama és més dilatat.

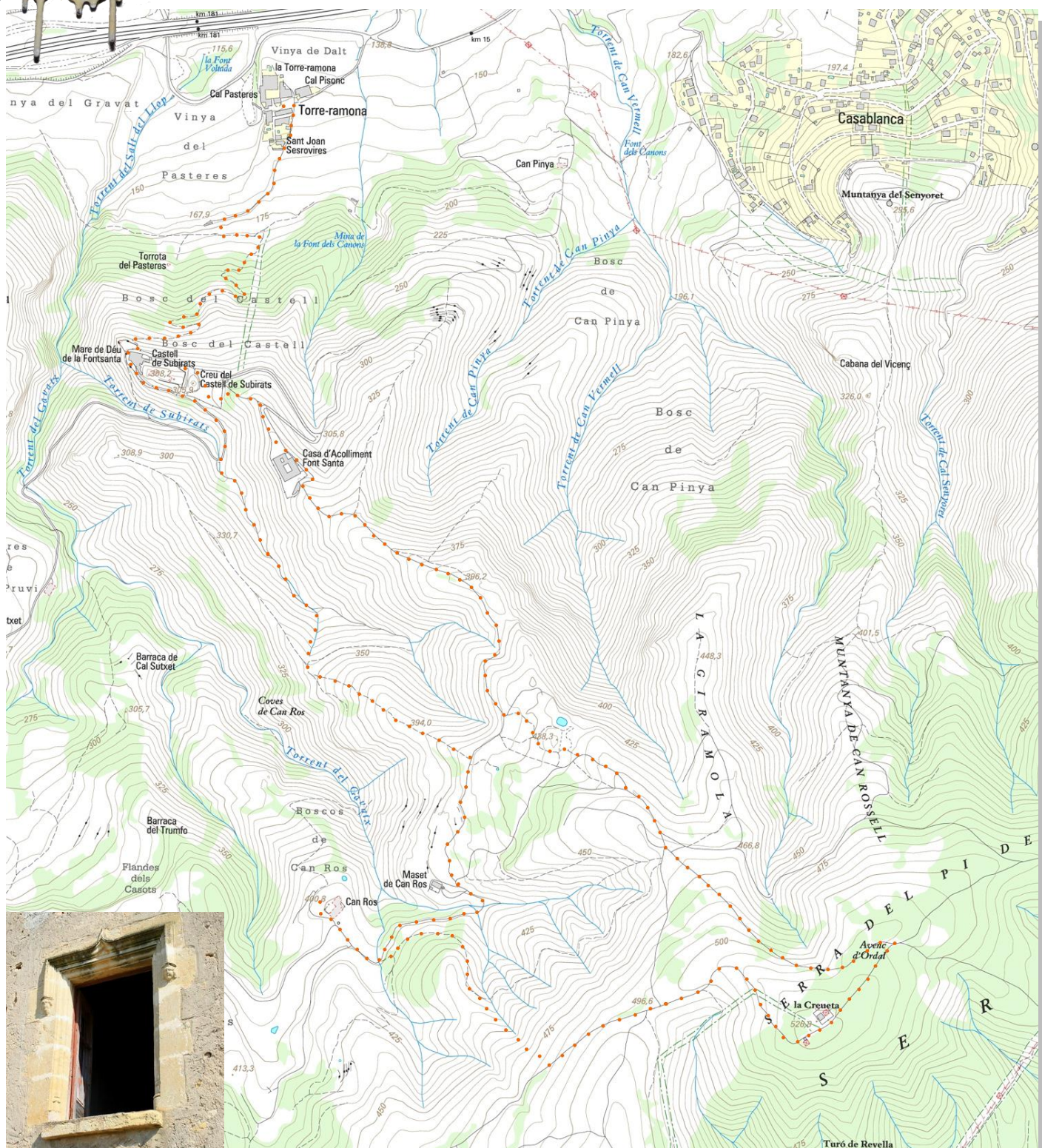
Atenció! Quan la pista fa un gir pronunciat cap a l'esquerra (veiem una bassa a la nostra dreta), la deixem i anem a mà dreta (NW), per damunt una filera de roques que algú ha col·locat perquè els vehicles no accedeixin al recinte de la bassa d'extinció d'incendis. Travessem una esplanada i continuem per la base esquerra d'un turonet rocós, on localitzem senyals de PR (blanc i groc). Anem baixant per aquest sender herbós. Passat un toll d'aigua, el sender es desvia en diagonal cap a la dreta (N) i baixa per damunt d'una roca.

Trencall de tres camins. Prenem el del mig (NW), que perd alçada per sobre el profund torrent de Subirats. Més enllà, el camí puja un xic per anar a buscar la carena i torna a perdre alçada pel lloc carener.

Casa d'acolliment Font Santa (333 m). Centre d'acollida familiar per a persones amb disminució, impulsat pel rector d'Ordal, Josep Raventós. El centre compta amb 33 habitacions per als malalts, una hostatgeria i una petita comunitat religiosa. Seguim la tanca de fusta que delimita l'edificació i l'aparcament annex. Més avall, la carretera fa un tomb tancat a mà dreta. La deixem i prenem un camí a mà esquerra (NW). Anem baixant per la carena ombrejada de pins i ens anem decantant cap a l'esquerra per saltar a l'esplanada de l'aparcament del castell de Subirats. Entrem al recinte del castell i del santuari.

Al peu de la creu gòtica reprenem el camí per on hem pujat aquest matí. El prenem de baixada fins a Torre-ramona (150 m), on finalitzem l'excursió.

NOTES:

Aquesta activitat de muntanya està coordinada pel Grup de Muntanya en Família (GMeF) de l'Agrupació Excursionista Talaia i s'adreça als membres de l'entitat adscrits al GMeF.

D'acord amb allò que marca la legislació per a les activitats esportives¹, **tots els participants a les activitats del GMeF hauran de disposar de la llicència federativa de l'any en curs.**

¹ Decret 58/2010, de 4 de maig, de les entitats esportives de Catalunya, i Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol, pel qual s'aprova el Text únic de la Llei de l'esport.